

مدیری: ابن السری
احمد جودت

مؤسسی: ابن السری
مصطفی نامق

آشیان

ادبی، علمی، سیاسی، اجتماعی، فنی، اخلاقی هفته‌لق مجموعه در

پنجشنبه

برنجی جلد

نومرو ۱۳

برنجی سنه

۱۶ ذی القعدة ۱۳۲۶

۲۷ تشرین ثانی ۱۳۲۴

مهرسز نسخهلر ساخته‌در

استانبول

محل اداره‌سی: جفال اوغلنده دائرة مخصوصه

آرتین آصادوریان مطبعه‌سی

۱۳۲۴

احتمالات - اقتصادیات

معلومات بشریہ نك كافی دعاویء مطلقہ ریاضیہ کی یقین افادہ ایتمش اولسہ ایدی محاکمات عقلیہ مزدن حاصل اولان حکم دائماً قطعی اولور وهر صاحب عقل عندنده مقبول ومعتبر طو تولور ایدی؛ فقط معلومات انسانیه نك قسم کلیسی حقیقت حاله جزئی، کلی مقارن «احتمالات» ویا - تعبیر منطق اوزره - آزه، چوق احتمالہ قریب «حدسیات» و «ظنیات» دن عبارت اولدیغندن بومعلوماتی سیاناً هر کسه قبول ایتدیرمك ده محال در .

مکتسبات بشریہ نك برنجی درجه سی «ظن» ایله حاصل اولور بوده علی العاده «فکر» دیدیکمز معلوماتی توحید ایدر؛ ایکنجی درجه سی «جزم» ایله حصول بولور؛ اوده منطقده «اعتقاد» تعبیر اولنان جمله معلوماتی وجوده کتیر؛ الحاصل اوجنجی درجه سی «یقین» ایله وجوده کلیرکه ایشته اصل «علم» دنیلن معلوماتده بوندن عبارتدر .

مسائل نظریه ده «ظن»، حق «اعتقاد» دخی، قطعیت افادہ ایده مز . چونکه بونلر صورت متساویه ده هر کسه قبول وتصدیق ایتدیریله مز . نته کیم ریاضیات مطلقده بر ماده ویا بر مسئله نك جوابی اوزرینه ظن ایله بیان رأی ایدیله مز، زیرا رضیانه رأیه تعلیقاً ویا بر فکری ترجیحاً بر مسئله نك جوابی ویریله مز . فقط مسائل عملیه ده . ظن دکل ایسه ده، اعتقاد جزئی، کلی بر موفقیته مقصدك حصوله دلالت ایده بیلیر . مثلاً بر طبیب برخسته نی - خسته لغك منشأ حقیقیسی بالفعل تدقیق اتمك ممکن اولما دیغی حالده - خارجاً معاینه ایدرك خسته لنی تشخیص وماهیتی حتمده فکر آبیان حکم ایدر؛ وبوحکمك کندیسندہ حاصل ایلدیکی اعتقاد سائقه سیله امر تداوی یه شروع ایلر مع مافیہ بر دیگر طبیبده تشخیص مرضده دها ایلری یه کیده رك تعیین ماهیتده دها زیاده حقیقته

تقرب ایده بیلیر . فقط هر حالده برنجی طبیی ، تشخیص ایلدیکی خسته لغک
تداویسی ایچین مراجعت ایتدیکی و سائطی انتخاب واستعماله سوق ایدن شواعتقاد
براعتقاد جازمدر؛ چونکه بو طبیب جدا تداوی یه شروع ایلدیکی حالده فکرأ
جهت اخری احتمالی قطع ایده جک صورتده رأینده عازمدر . اکر بو طبیبک
سلوک ایلدیکی طریق تداوی ايله مقصد حصول بولور، خسته شفایاب اولورایسه،
بو حصول « بالایجاب » دکل بلکه « بالتوافقی » اولمش دیمک اولور . چونکه
طبیبک حکمی یقینات اوزرینه دکل ، بالعکس اعتقادات یا احتمالات اوزرینه
مبتنیدر .

عندالیقین برشی یا واقع ویا غیر واقع اولمقدن خالی اوله میه جفتدن یقینیات
ایچین آنجق بر درجه اولمق اقتضا ایدر . اما اعتقادات و احتمالات مالانهایه
درجائی حاز اوله بیلیر . چونکه مسائل عملیه ده ویریلن حکم جزئی، کلی حقیقه
مقارن معلومات اوزرینه ایتنا ایدلیمکنه کوره حاصل اولان نتایج ده بدیهیات
ویقینیاته آر، جوق تقرب ایدر . بوندن استدلال ایدیلیر که یقیناً و قطعاً
تعین ایدیله مین بر شیتک احتمالاتی تحری و تعین ، ده دوغروسی عددأ تقدیر
ایتمک ممکندر . آنجق بو کبی حالاتده قوانین عددیه بی بو احتمالاته تطبیقه لزوم
کورولور که ریاضیات مقیده نك بر شعبه مخصوصه سی تشکیل ایدن « حساب احتمالات »
ایشته بو نوع تطبیقاتدر .

مسائل احتمالیه ده بر وقعه ویا بر حادثه نك ظهوری ، همه حال او حادثه بی
حصوله کتیرن بر « بب حاضری » ویا بر « مؤثر ابتدائی » نك وجودینه متوقف
اولماسی بر قانون عمومی اولمق اوزره قبول ایدلمشدر . چونکه عالمده هیچ بر شیتک
وقوعی علی العمیا تصادفه عطف اولونه ماز . بزم تصادف دیدیکمز شی ماهیتی
و قوانینی بزجه مجهول بولونان - و احتمالکه الی الابد مجهول قالاجق اولان -
احوال ویا اسبابدن عبارتدر . هوایه آتیلان بر سکه نك یازی ویا طغرا کله سی ،
تصادفک اثری دکل، بلکه تعین و تقدیری بزم ایچین محال درجه سنده . مشکل اولان
بر طاقم احوالک ترادفی نتیجه سیدر .

وقایع کونیة نك كافه سی - حتی بزه الك تصادفی کورونلری بیلہ - برطاقم قوانین ازلیه و ابدیه نك نتایج قطعیه و ضروریه سندن باشقه برشی دکلدیر : جو هواده طیران ایدن بر صو (بخار) حبه نك تعقیب ایتدیکی طریق ، فضا ده جولان ایدن بر سیاره نك رسم ایلدیکی محرك قدر قطعی و محققدر . خلاصه بوتون کائناتك حال حاضر ی، حال سابقك بر نتیجہ سی اولدیغی کی حال مستقبله ده سبب و علت اتخاذ قلنمیشدر .

اکتسابی قدرت بشریه نك فوقنده اولان بر علم ازلی کائناتك بالجمله عناصر مرکبه و قوای مؤثره سنك وضعیات و تأثیراتی بردستور عمومیده جمع ایده بیلہ جکی جهتله الك بویوک اقسامندن الك کوچوک اجزاسنه وارنجیه قدر کافه سنك احوال و حرکاتی «قبل الوقوع» کشف و تقدیر ایدر . بناءً علیه بویله بر علم ازلی صاحبی ایچین وقایع مستقبله یی قطعاً تعیین افتداری شک و شبهه دن آزاده در . فقط الاستعداد فطریسی غایتله محدود اولان انسانلر ایچین حادثات و مکوناتك اسباب اولیه و علل غایبه سنه قدر وصول ممکن اولمادیغندن وقایع مستقبله یه دأر اولان معلومات بشریه ده بالضروره قطعی اوله ماز . شو قدر که انسان برطاقم حادثات مشهوده نك اسباب صریحه سنه دقت ایدرک و بواسباتك تأثیراته دأر معلومات کافیه جمع ایلیرک و قوعی ممکن اولان حادثات متعددده میاننده برینک دیکرینه نیتله ظهوری دها چوق ویا دها آز اولدیغنه دأر بر اعتقاد حاصل ایده بیلیر . ویا خود انسان حادثات معلومه نك اسبابی تحری ایدرک بو صورتله اسباب معلومه و معینه تحتنده بر حادثه نك و قوعی نه درجه یه قدر محتمل اولوب اولمادیغنه دأر بر فکر صریح حصوله کتیره بیلیر . بر سبب معین تحتنده حصولی ممکن اولان حادثات متعددده دن برینک ظهوری احتمالی تعیین ایتک - بعضاً پک مشکل اولقله برابر - محال دکلدیر . چونکه بو نوع احتمالات برطاقم قوانین بسیطه یه تابعدر .

بالعکس بر حادثه معلومه نك اسباب ممکنه سندن برینک تحت تأثیرند . ظهوری احتمالی تقدیر ایتک ، الك مهم ، الك مشکل بر مسئله در . چونکه بو نوع مسائل احتمالیه ده برطاقم قوانین متعلقه یه تابعدر .

مع مافیه برنجی نوع مسائل احتماليه عادتاً ايکنجی نوع مسائل اقتصاديه ايچين تدقيق اولونور . في الحقيقه برنجيلری قوانین نظريه ، ايکنجیلری ده تجربه و مشاهداتدن استنباط اولونان قوانین عملیه اوزرينه ابتدا ايديلیر؛ بوقوانين عملیه يی ايسه بزه « ايستاتستيق » تهيه ايدر .

ايشته ايستاتستيق اوزرينه مؤسس اولان هر نوع علوم اجتماعيه و اقتصاديه نك كافه سنه قابل تطبيق اولان بوتوع برحسابه عادتاً « حساب اقتصادي » ويا « حساب اجتماعي » ديمك ايجاب ايدر . بويله برحسابه وقوفله دركه رانسان يك نظرده دوعره برايستاتستيق ، ياكش برايستاتستيقدن تميزه مقتدر اولور .

برده ، برحادثه ويا برمنابك يقينيات اوزرينه ابتدا ايديله مه سي ، تعبير ديكرله بو حادثه ويا منابك بر مسئله احتماليه تشكيل اتمه سي ، بزم جهالتمزك برنتيجه سيدر . چونكه بر مسئله نك مسئله احتماليه صورتی كسب اتمه سي او مسئله نك ارکان اصلیه سنه دائر معلومات قطعيه و صحیحه نك فقدانندن نشأت ايدر . يوقسه بر مسئله طبيعیه ويا اقتصاديه نك كافه ارکانی معلوم بولنه جق اولسه ايدي او مسئله نك جوابی ده قطعی اولور ايدي .

ديكر جهتدن بويله بر مسئله احتماليه نك ارکان اصلیه سي حقنده کی جهالتمزده مطلق اولما مایدر . چونكه جهالت مطلقه حالنده هيچ برنتيجه ده دسترس اولمق ممكن دكلدر . بناءً عليه مسائل احتماليه نك حالنده تصادف ايديله جك مشكلات بومسائل توحيد ايدن ارکان اصلیه حقنده کی جهالتمزك درجه سنه كوره تحول ايدر . شويله كه : اولاً بمض حادثه طبيعیه ويا اقتصاديه واردركه بونلر معلوم اولما لریله برابر تابع اولدقلى قانونلرك مجهول بولونماسی مسئله يی بر مسئله احتماليه شكلنه افراغ ايدر . جهالتمزك برنجی درجه سی بوندن عبارتدر . ثانياً بر حادثه نك تابع بولوندينی قانون معلوم اولورده بو حادثه نك حال ابتدائی سی مجهول بولونور . بو حالدهده بويله بر حادثه نك تحقيق مسئله سی ينه بر مسئله احتماليه شكلنی كسب ايدر . جهالتمزك ايکنجی درجه سی ده بومرته ده در .

ثالثاً بعض حادثاتك نه تابع بولوندينی قوانین ونهده حالات ابتدائی سی

معلوم دکلدرکه بوکې مسائلدن آراتق برشی بکلامه ملیدر. ایشته جهالتمزك او چنجی
درجه سی ده بوندن عبارتدر .

بورغاز ۲۹ ایلول سنه ۳۲۴

صالح ذکی

خزانه قارشی

- شعری سون ایچون -

دوشرکن کوکلرک فوقنده برکریان تالمله

بوکون روح مزاهر- مضمحل، پریاس، پشمرده -

خزانک سردی آغوشنه . . . تاعحق روحده

قانار برحس مدفون ، بر بهار عشق یکساله

أوت ؛ برحس مدفون ، بر بهار عشق یکساله

قانار تاعحق روحده ؛ . . . بو بر بحران محومک ،

خزان آلوده ، فرسوده حزین بر عمر مسمومک

سرشک بایدارى ؛ آشنا هر درلوا هواله

بتون بر یازا، ملرله مزهر بر حریم صاف ؛

مسلسل لیلر ، اسحار سودا، شعر کونا کون ،

پینده نور سیده بر شباب غافل و بمنون :

- بلوطلی رسماده تتره یورکن روحی ازهارک :-

صغوق رنفع ایله سونمشدی بردن ؛ .. شمدی زهر آکین

حلولیه خزانک جانلانی بر حزن بی انصاف !

علاء الدین پاشا زاده

سیواس : ۳۲۳

ساح قیچی

